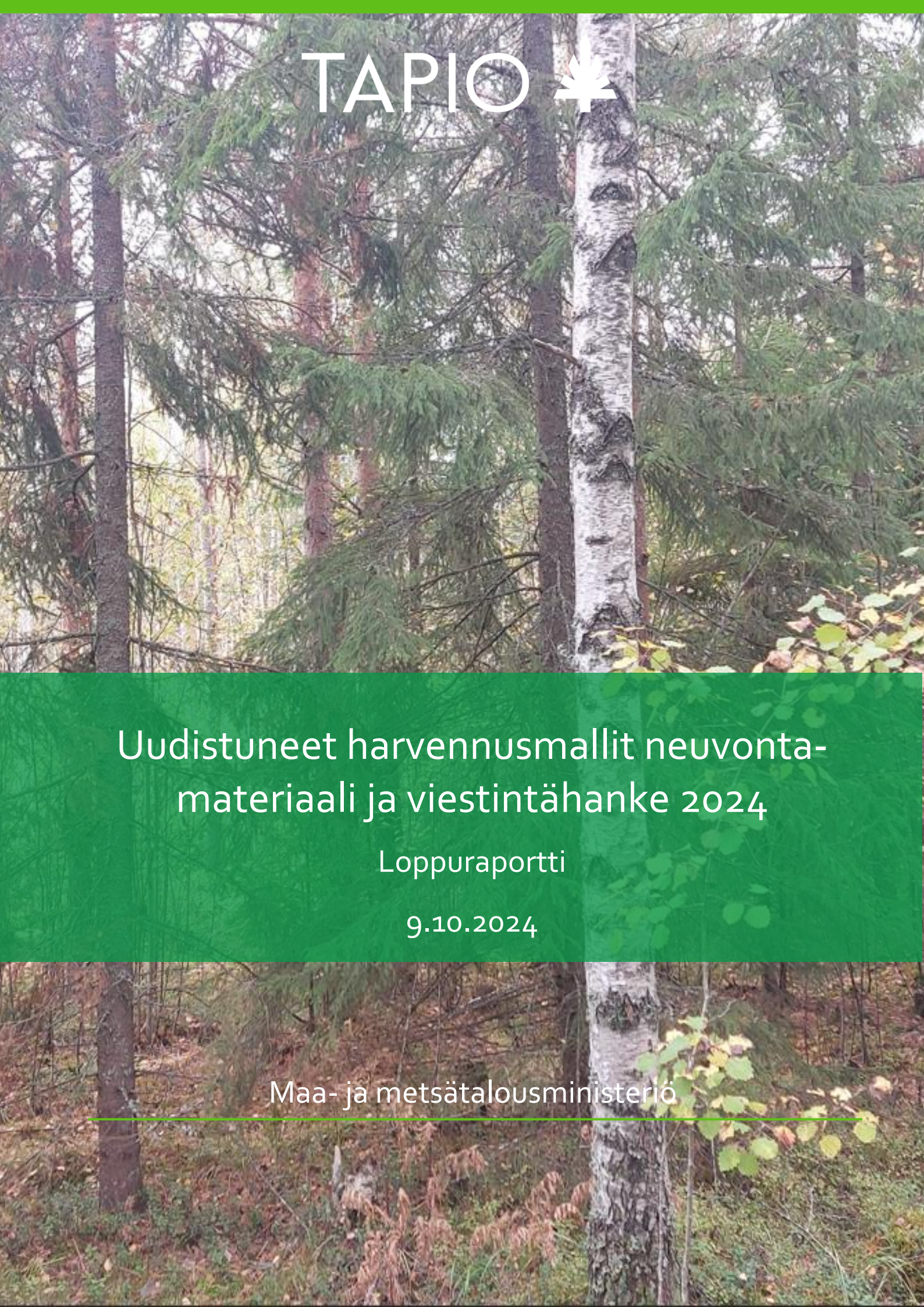

The background of the entire page is a photograph of a forest. In the foreground, there are several tall, thin tree trunks, some with light-colored bark (possibly birch) and others with darker bark. The foliage is dense, with green needles and some yellowing leaves visible. A solid green rectangular overlay covers the middle portion of the image, containing the main title and subtitle. The word 'TAPIO' is written in large, white, sans-serif capital letters at the top left of the green area, followed by a white stylized tree icon.

TAPIO

Uudistuneet harvennusmallit neuvonta- materiaali ja viestintähanke 2024

Loppuraportti

9.10.2024

Maa- ja metsätalousministeriö

Tapio Oy (jäljempänä Tapio) vastaa palvelun toteuttajana ja raportin laatijana siitä, että raportti on laadittu ammattitaitoisesti, huolellisesti ja alalla vallitsevaa hyvää ammattikäytäntöä noudattaen. Raportti vastaa tilannetta sen antamishetkellä, eikä Tapio siten ole vastuussa myöhemmin esim. olosuhteiden muuttumisesta johduneista seikoista. Toimeksiannon suorittamista varten Tapio on saanut toimeksiantajalta tai kolmansilta aineistoa ja laskentamalleja, joiden oikeellisuuteen ja todenmukaisuuteen Tapio on luottanut ilman eri tutkimusta tai todentamista, ellei kyse ole aineistosta, jonka oikeellisuuden tai todenmukaisuuden selvittäminen on nimenomaisesti kuulunut toimeksiantoon.

Tapio ei vastaa missään tapauksessa raportin välillisistä eikä epäsuorista vahingoista. Tapion vastuu rajoittuu kaikissa tapauksissa sille toimeksiannosta maksettua määrää, ellei Tapion osoiteta menetelleen tahallisesti tai törkeän tuottamuksellisesti. Kolmannella taholla on oikeus luottaa lausuntoon vain siinä tarkoituksessa, mihin lausunto on nimenomaisesti pyydetty. Tapion vastuu kolmatta tahoa kohtaan ei voi olla suurempi, kuin mitä se on lausunnon pyytäneellä taholla kohtaan.

Ari Kotiharju, 2024, Uudistuneet harvennusmallit neuvontamateriaali ja viestintähanke 2024. Tapion julkaisu.

© Tapio Oy

Kansikuva
Ari Kotiharju

Työn tilaaja: Maa- ja metsätalousministeriö

Sisällysluettelo

1	HANKKEEN ESITTELY	3
1.1	PERUSTIEDOT HANKKEESTA	3
1.2	HANKKEEN TAVOITTEET	3
1.3	YHTEENVETO HANKKEESTA	3
2	HANKKEEN TOTEUTUS JA TOTEUTUSVAIHEEN ARVIOINTI.....	3
2.1	MENETELMÄT JA AINEISTO	3
2.2	AIKATAULU JA RESURSSIT (SIS. TOTEUTUKSEN ORGANISAATIO JA YHTEISTYÖKUMPPANIT).....	4
2.3	KUSTANNUKSET JA RAHOITUS.....	4
2.4	RAPORTOINTI, JULKAISUT JA SEURANTA	4
2.5	TOTEUTUSVAIHEEN ARVIOINTI	5
3	TULOKSET JA NIIDEN ARVIOINTI.....	5
3.1	TULOSTEN ESITTELY	5
3.2	TULOSTEN VIEMINEN KÄYTÄNTÖÖN.....	6
3.3	TULOSTEN MERKITYS JA JATKOTOIMENPITEET	6

Hankkeen esittely

Uudistuneet harvennusmallit neuvontamateriaali ja viestintä -hanke 2024 toteutti neuvontamateriaalit ja viestinnän, joita tarvitaan uusien harvennusmallien käyttöönoton tueksi.

Perustiedot hankkeesta

Hankkeen toteutti Tapio Oy. Maa- ja metsätalousministeriö rahoitti hankkeen Hiilestä kiinni -ohjelmasta.

Hankkeen tavoitteet

Hankkeen keskeisenä tavoitteena oli välittää kaikille potentiaalisille käyttäjille tieto uusista harvennusmalleista, uudistuksen tuomista mahdollisuuksista ja vaikutuksista sekä ohjeistaa mallien käyttöönottoa erilaisissa käytännön tilanteissa. Tavoitteena oli myös lisätä metsäammattilaisten tietämystä harvennusmallikokonaisuudesta.

Selkeiden ohje- ja koulutusmateriaalien tuottamisen tavoitteena oli alentaa kynnystä siirtyä käyttämään uusia harvennusmalleja, joilla voidaan optimoida metsien kasvatustiheyttä ja lisätä hiilinielua. Tietämyksen kasvaessa täytyy myös laajempi tavoite siitä, että jatkossa harvennukset voidaan tehdä enenevässä määrin metsänomistajan arvojen ja tavoitteiden mukaisesti.

Yhteenveto hankkeesta

Hankkeen keskeisin tuotos ovat eri käyttäjäryhmille tuotetut koulutusaineistot, joissa esitellään harvennustamisen perusteet, harvennusmallit ja ohjeistetaan niiden käyttö. Harvennusmallien siirto metsäalan omiin tietojärjestelmiin esitellään erillisenä diasarjana. Koulutusaineistojen lisäksi tuotettiin tiiviit videot metsänomistajille, metsäasiantuntijoille ja metsäkoneenkuljettajille aiheen ja aineistojen esittelyä varten. Videoita jaetaan sosiaalisen median kautta. Lisäksi tuotettiin artikkeleita, tiedote ja blogi sekä esiteltiin harvennusmalleja useissa tapahtumissa. Mediakontaktien myötä asiantuntijoita haastateltiin eri medioihin. Harvennusmallien viestintää integroitiin myös mm. sekametsien kasvatuksen viestintään.

Hankkeen toteutus ja toteutusvaiheen arviointi

Menetelmät ja aineisto

Hankkeen neuvonnan ja viestinnän aiheena oleva harvennusmalliaineisto oli pääosin valmis tammi-kuussa. Vuodelle 2024 julkaisuun jääneiden harvennusmallien ja runkolukutaulukoiden valmistuminen Luonnonvarakeskuksessa viivästyi syyskuuhun.

Hanke piti yllä keskusteluyhteyttä Luonnonvarakeskukseen ja ministeriöön harvennusmalliaineistojen käyttöönottovalmiudesta. Koulutusaineistoa valmisteltaessa havaittiin, että ”ei ojituksen kunnostusta” -harvennusmallin metsänhoidolliset perustelut eivät ole riittävät, ts. ne eivät juuri poikenneet perusmallista, eivätkä ne siten olleet vietävissä käytäntöön. Ministeriössä tehtiin päätös vetää kyseiset mallit pois käytöstä. Tämän muutoksen vuoksi neuvontamateriaaleja jouduttiin päivittämään hankkeen loppuvaiheessa. Harvennusmallivalikoiman muutos tiedotettiin Metsänhoidon suositusten ohjausryhmälle.

Koulutusaineiston valmistelussa hyödynnettiin ryhmätyöskentelyä ja metsänhoidon suositusten palvelumuotoilusta saatuja tietoja eri käyttäjäryhmien tarpeista. Metsänomistajien aineiston ymmärrettävyyden varmistamiseksi aineistoa täydennettiin harventamisen perusteiden kuvaamisella. Jotta mallit ja niiden erot ovat metsänomistajalle ymmärrettävät ja tukevat hänen tavoitteitaan, tuotettiin kuvaukset talouden, luonnon monimuotoisuuden ja ilmaston näkökulmista. Ne tiivistettiin selkeisiin vertailutaulukoihin.

Videoita käytiin kuvaamassa harvennushakkuukohteella, mikä lisää huomioarvoa myös metsäkoneenkuljettajien parissa.

Viestinnässä hyödynnettiin Tapion mediakontakteja ja -kanavia sekä Metsänhoidon suositusten avainkouluttajaverkostoa.

Aikataulu ja resurssit (sis. toteutuksen organisaatio ja yhteistyökumppanit)

Hanke käynnistyi, kun harvennusmallien julkaisun beta-vaihe päättyi tammikuussa 2024 ja harvennusmallit oli lanseerattu. Loppuja harvennusmalleja odotettiin Luonnonvarakeskuksesta viimeistään kesän aikana. Tammikuussa julkaisuista harvennusmalleista ja metsänomistajien uusista vaihtoehtoista viestittiin vuoden aikana aktiivisesti eri medioiden kautta. Toisaalta hankkeessa jouduttiin odottamaan viimeisten harvennusmallien julkaisemista.

Neuvonta-aineiston rakenne ja asiasisällöt laadittiin kevätkaudella. Keväällä lumien sulettua aloitettiin videoiden kuvaukset. Elo-syyskuussa neuvonta-aineistoihin tehtiin viestinnälliset täydennykset ja muotoilu eri kohderyhmille sekä päivitykset mallien esittelyyn.

Harvennusmallien valmistumisen viivästyminen syyskuulle ja sitä seurannut Metsänhoidon suositusten ohjausryhmän hyväksymiskäsittelyn aikataulun siirtyminen johtivat loppujen mallien julkaisun siirtymiseen lokakuulle. Näin ollen hankkeen neuvontamateriaaleja ei voitu julkaista hankkeen toteutusaikana, vaan neuvonta- ja videoaineistot julkaistaan Metsänhoidon suositusten ohjausryhmän kokouksen jälkeen lokakuun lopulla.

Keskeinen koulutusaineiston käyttäjäryhmä ja viestinnän välittäjä on Metsänhoidon suositusten avainkouluttajat. Verkosto kattaa hyvin metsäalan organisaatioita ja siihen kuuluu noin 100 kouluttajaa.

Hankkeen projektiryhmän muodostivat Tapion asiantuntijat Ari Kotiharju, Tarja Ollas, Varpu Kuutti ja Petri Latva-Käyrä. Ari Kotiharju toimi projektipäällikkönä. Laadunvalvoja Tapiossa oli Kalle Vanhatalo. Hankkeen videot toteutti Deksteri Media. Toteuttajat olivat Vili Koskinen ja Veikka Hämäläinen.

Kustannukset ja rahoitus

Hankkeen budjetti oli 50 000 euroa, josta 4500 euroa käytettiin videoiden kuvauksen ja editoinnin ostamiseen. Hankkeen muut työt tehtiin Tapion asiantuntijoiden toimesta.

Raportointi, julkaisut ja seuranta

Hanke oli neuvonta- ja viestintähanke. Julkaisut on lueteltu kohdassa Tulosten esittely.

Hankkeen laadunvalvoja Tapiossa seurasi ja ohjasi toteutusta. Hankkeella ei ollut erillistä ohjausryhmää, vaan ministeriölle raportointi tarvittaessa. Loppuraportti noudattaa Hiilestä kiinni -hankkeen raportointia.

Toteutusvaiheen arviointi

Tämän hankkeen neuvontamateriaalien ja viestinnän aiheena olevan harvennusmallikokonaisuuden valmistuminen ja sen julkaisu ei tapahtunut aikataulussa. Näin ollen myös tässä hankkeessa tehtävien töiden valmistumista ja julkaisua jouduttiin viivästyttämään. Myös joidenkin mallien neuvonnan perusteita jouduttiin selvittämään ennakoitua laajemmin. Aineiston laadinnan ja viestinnän jaksottaminen sekä päivitykset kuitenkin pystyttiin tekemään siten, että lopputulos on arviomme mukaan onnistunut.

Tulokset ja niiden arviointi

Tulosten esittely

Mediayhteistyö:

- Keskustelu YLE:n toimittajan kanssa viestintämahdollisuuksista
- Haastattelu Maaseudun Tulevaisuuteen, aiheena puukauppa ja harvennusmallit
- Haastattelu Metsälehteen, aiheena ”näin harvennat mallikkaasti”
- Haastattelu Metsälehti Makasiiniin, aiheena harvennukset

Koulutusdiasarjat (PowerPoint, pdf):

- Harventaminen ja harvennusmallien käyttö, sisällöt erikseen metsänomistajalle, metsäasiantuntijalle ja metsäkoneenkuljettajalle
- Harvennusmallien siirto omaan tietojärjestelmään

Videot:

- Metsänomistaja: Metsäsi harventaminen muovaa sen tulevaisuutta
- Metsäasiantuntija: Harvennusmallit omistajan ja metsän mukaan
- Metsäkoneenkuljettaja: Harvennustiheys uusien mallien mukaan
- Luentovideo metsänomistajille ja metsäalan opiskelijoille: Sekametsien harvennus (sis. mallihaun käyttöopastus)

Viestintä:

- Etämetsänomistaja-lehti: Uusi harvennusmallikirjasto tarjoaa vaihtoehtoja hakkuisiin
- Tapio.fi:n blogi: Pidennetyn kiertoajan harvennusmalleilla enemmän kuutioita, tukkipuuta ja hiilensidontaa
- Lapin metsätalouspäivät: harvennusmallien esittely, myös Tapion näyttelypiste
- Metsänhoidon suositusten avainkouluttajaverkoston (n. 100 hlö eri organisaatioista) koulutus, kerrottu harvennusmallien kehityksestä ja viestitty tulevasta koulutusaineistosta.

- Koulutusaineisto on lähetetty Metsänhoidon suositusten ohjausryhmälle tutustuttavaksi, mikä edistää aineiston käyttöä.
- Metsänhoidon suositusten pyöreä pöytä -tilaisuudet, esitelty harvennusmallien uudistus.
- Metsanhoidonsuosituks.fi, esimerkki harvennusmallin valinnasta taustatietoartikkelissa Neuvoja metsänhoitoon tutustuvalla metsänomistajalle.
- Metsanhoidonsuosituks.fi, Rajapintaoppaasta löytyy kyseisille käyttäjille tarkoitettu aineisto.

Tapio sitoutuu tekemään seuraavat toimet, kun Metsänhoidon suositusten ohjausryhmä on hyväksynyt loput harvennusmallit käyttöönotettavaksi ja ne on julkaistu lokakuun lopussa. Toimet on valmis-teltu hankkeen aikana, jotta toteutus voidaan tehdä ripeästi:

- Tapion tiedote: Metsien kasvu on muuttunut – suositellaan jättämään nykyistä tiheämmiksi. Otsi-kolla tavoitellaan valtakunnallisten yleismedioiden kiinnostusta.
- Metsanhoidonsuosituks.fi, lisätietoartikkeli harvennusmallien uudistuksesta osioon Viimeisimmät päivitykset, mukana linkit koulutusaineistoihin.
- Aineisto viedään Metsänhoidon suositusten avainkouluttajien omaan aineistopankkiin ja edistetään sen käyttöönottoa avainkouluttajien tilaisuudessa.
- Aineistot julkaistaan Tapio.fi:n Oppaat ja työvälineet -kokonaisuudessa sekä julkisessa metsänhoi-don suositusten aineistopankissa.
- Videoiden julkaisu ja koulutusaineistojen markkinointi Tapion hallinnoimilla, valituilla sosiaalisen median kanavilla.

Lisäksi metsänhoidon suositusten verkkosivuille on päivitetty harvennusmallien käytön opastus ja paran-nettu mallien hakusivun näkyvyyttä etusivulla.

Tulosten vieminen käytäntöön

Käytäntöön vienti on kuvattu yllä kohdassa Tulosten esittely. Kun loput harvennusmallit on Metsänhoi-don suositusten ohjausryhmän päätöksellä hyväksytty ja julkaistu lokakuun lopussa, käynnistyy koulu-tusaineistojen julkaisu ja viestintä. Ne saatetaan valmiiksi lokakuun aikana tai kahden viikon kuluessa harvennusmallien julkaisusta.

Tulosten merkitys ja jatkotoimenpiteet

Hankkeen aineistoihin tutustuttuaan metsänomistajat osaavat pyytää heitä palvelevia metsäammattilai-sia käyttämään uusia, omiin tavoitteisiin sopivia harvennusmalleja metsien hoidossa. Esimerkiksi mallin valinnan vaikutus ilmastonmuutoksen hillintään on yksi valintaperusteista. Metsäammattilaisille suun-natut materiaalit lisäävät metsäammattilaisten tietämystä harvennusmallien muutoksista ja eri vaihto-ehdoista ja näin metsäammattilaiset osaavat suositella metsänomistajille oikeita harvennusmalleja ja toisaalta ammattilaiset osaavat paremmin vastata metsänomistajien esittämiin kysymyksiin.

Metsäkoneenkuljettajat saavat tietoa, kuinka muutos vaikuttaa harvennustiheyksiin ja tunnistavat tarpeen ”kalibroida harvennussilmäänsä”.

IT-ammattilaisille suunnatut materiaalit antavat eväitä tuottaa uusia harvennusmalleja hyödyntäviä sovelluksia hakkuukoneisiin.

Harvennusmallien käyttöönotto edistää sopeutumista ilmastonmuutokseen, kun tuhoriskit ja metsän elinvoimaisuus osataan ottaa paremmin huomioon. Ne edistävät myös ilmastonmuutoksen hillintää, kun metsänomistajat valitsevat ilmastolle hyödyllisiä harvennuksen vaihtoehtoja.

Tapion teemauutiskirje metsänhoidon suosituksista vei hankkeen tuloksia käyttöön. Jos harvennusmalliin tulee myöhemmin muutoksia, viestintää jatketaan osana metsänhoidon suositusten perusviestintää.

Maistraatinportti 4 A

00240 Helsinki

tapio@tapio.fi

www.tapio.fi